

calo aliorum de populo, quod orare debeat sacerdos; at orationem hanc probabilius non habuisse rationem formæ, inde videtur evinci, quod similis oratio non requireretur in sacrificio, quod sacerdos offerebat pro seipso. Contrarium constat ex dictis de sacramentis novis. Rationem additam pariter *D.* Successerunt antiquis, sed ratione significandi clariore et perfectiore *C.* eadem *N.* Illa antiqua umbræ erant; nostra autem lux sunt.

Ad 2um. *R. D. Ant.* Sacramentum integre et reduplicative sumptum, ut signum, ex sacramentali significatione ceu forma, rebus vero et verbis ceu materia componitur *C.* specificative sumptum *N.* Primum solum evincitur ratione probationis. At specificative sumptum rebus ut materia, verbis ut forma consistit. Nimirum sicut in quovis artefacto alio, ut statua, potest considerari duplex compositio; una in ipso ligno ex materia et forma ligni, ex quibus compositum est lignum naturale; altera ex toto ligno et forma artificiali statuæ; sic quoque in sacramento.

Ad 3um. *R. D. M.* Materia et forma compositi physici debent uniri simul, ac quidem physice *C.* quia unio physica esse non potest sine actuali coexistentia partium unitarum: compositi moralis *subd.* debent uniri simul simultate physica *N.* morali *C.* Hæc autem moralis unio in morali tantum simultate, sive propinquitate tali consistit, ut secundum moralem æstimationem, et communem usum actionum similium censeantur esse simul. Hæc tamen unio et simultas moralis non est eadem in sacramentis omnibus: In Eucharistia simultas illa est maxima: In Baptismo, Confirmatione, Ordine et Extrema Unctione res non debet finire ante inceptionem verborum, nec contra; falsa enim alias foret ministri actio: In Matrimonio, ut in contractibus: In Pœnitentia, ut in iudicio humano accusatio tempore præcedit absolutionem, et promissio ac traditio acceptationem; modo in his sacramentis prudenter censeatur forma cadere super materiam, et fieri unum. Quænam vero mutatio materiæ aut formæ obstet sacramenti valori, Theologia Moralis pertractat.

ARTICULUS II.

UTRUM VERBA SACRAMENTORUM SINT PROMISSORIA ET CONCIONATORIA, AN CONSECRATORIA?

109. *Præmitto.* Quæstio hæc cum altera controversia de sacramentorum causalitate connectitur; hic vero velut proprio in loco, scholarum more, pertractanda est. Dupliciter vero potest intelligi: 1°. an in omni sacramentorum collatione adhiberi debeat et præmitti ceu essentialis sacramenti pars, concio aliqua divinæ promissionis explicativa: 2°. an verba, quæ rationem formæ in sacramentis habent, promissoria sint et concionatoria, non autem consecratoria? Utrumque a Protestantibus asseri videtur; primum quidem non æque a singulis, sicut secundum.

Verba autem, quæ in sacramentis formæ munere funguntur, vocant 1°. *promissoria*, vel quod promissiones divinas in se contineant; vel et maxime, quod illas factas revocent in memoriam, earumque quasi sigilla sint. 2°. *Concionatoria* appellant, quod alta voce prolata excitent justificationis a Deo promissæ fidem in audientium mentibus, quæ fides deinde sola

justificationis causa sit, uti dictum de causalitate sacramentorum. 3°. *Consecratoria* autem hoc uno sensu dici posse concedunt, quod rem in sacramentis a profano usu ad religiosum et sacrum transferant; nullatenus vero quod simul efficiant id, quod significant, nimirum gratiam. In quo ultimo capitulis eorum a Catholicis differentia intelligitur. Adultis enim necessaria rerum illarum scientia nondum imbutis concionem, h. e. instructionem adhiberi debere, non quidem quasi pars esset sacramenti, facile permittunt Catholici, juxta illud: *docete, baptizantes*. Pariter posse verba in sacramentis dici divinarum promissionum sigilla et pignora; illa etiam aliquo sensu concionis vices subire excitando objective fidem, pietatem, ut suo loco ex Catechismo Romano observavimus; ac tandem verba res a profano usu transferre, ut, si in his solis controversia hæreret, hæc tota esset de solo nomine. At præter hæc plus exigunt Catholici, scilicet verba in sacramentis esse præcipue consecratoria, quatenus simul vere efficiunt, scilicet gratiam, quam significant.

110. *Dico I.* Ad nullius sacramenti collationem tanquam pars essentialis præmitti vel adhiberi concio debet, quæ sit divinarum promissionum, tum quarumvis, tum de sacramentorum institutione, vel effectu explicatio.

Prob. I. Ex S. SCRIPTURA, quæ dum sive de Baptismo, sive Eucharistia loquitur, nusquam mentionem facit habendæ concionis; quin officium baptizandi ab officio prædicandi, vel concionandi distinguit, ut, dum 1. Cor. 1. 17. ait Apostolus: *Non misit me Christus baptizare, sed evangelizare*. Et vero si verba concionatoria essent in sacramentis, instituta ad excitandam divinæ promissionis fidem, pro forma potius illa adhibenda essent. Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, etc.* ac in Eucharistia: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc.* quam ista: *Ego te baptizo in nomine Patris, etc.*: *Hoc est corpus meum*. Cum enim hæc divinam promissionem explicite non contineant, sed potius priora; hæc magis præ illis ad excitandam fidem facerent.

Prob. II. Certum est, Baptisma hæreticorum, etsi quoad mysterium SS. Trinitatis errarent in fide; si tamen formam proferrent integram, semper ab Ecclesia agnita fuisse validum, nec tales baptizatos transeuntes ad Ecclesiam Catholicam fuisse rebaptizatos, ut constat ex Can. 8. et 19. Concilii NICÆNI I. et S. AUGUSTINO L. 3. de Bapt. contra Donatistas c. 13. dicente, integrum esse sacramentum, si Evangelicis verbis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti fuerit consecratum, sive a Marcione, sive Ario, sive Eunomio, sive Valentino; qui singuli de SS. Trinitate sentiebant hæretice, ac proinde circa formam Baptismi; ergo dicendum, vel nullam essentialiter ante sacramentum concionem requiri; vel dicendum, etiam concionem hæreticam: et blasphemam fuisse partem essentialem sacramenti, quod sine blasphemia nova dici non potest.

Prob. III. Recte et bene adversariorum consensu baptizantur infantes et amentes: sed his nec adhibetur concio, nec adhiberi potest, qua in ipsius justificationis promissæ excitetur fides; ergo vel horum Baptismus esset invalidus, vel illa concio non est de sacramenti essentia.

Respondet Calvinus 1°. Etsi Baptismus tunc non prosit infantibus, profutu-

rum tamen suo tempore, cum ad rationis usum pervenerint, ut significationem possint intelligere. Verum

Contra est 1º. Si concio est de essentia Baptismi, deberet ab infantibus actu percipi, sicut eisdem aqua debet attingere. 2º. Multi infantes moriuntur antequam ad rationis usum perveniant, ut proinde ex habita concione nec quidquam utilitatis consequi, nec intelligere significationem possint.

Respondet 2º. Concionem, si non prosit infantibus, saltem prodesse adstantibus. Sed

Contra est 1º. Quod fieri possit, ut præter baptizantem et baptizandum nemo alius præsens sit. 2º. Sacramenta non celebrantur ob circumstantes, sed ad utilitatem suscipientium. 3º. Manebit igitur, parvulum ipsum ex tali Baptismo nihil fructus percipere, quod omnium hominum rationem ferit. Item manebit hoc alterum, infantes inutiliter baptizari. Similia vide alia de Causal. Sacrament.

111. *Dico II.* Verba sacramentorum, quibus forma constat, sunt vere consecratoria, sic, ut consecrent, et sanctificent elementum vel rem, ac etiam efficiant id, quod significant, sive gratiam.

Prob. I. Auctoritate S. SCRIPTURÆ, et PATRUM, a quibus constanter verba sacramentorum vocantur consecratoria, nunquam promissoria, aut concionalia. Sic 1. Cor. 10. 16. Eucharistiam vocat *benedictionis* Apostolus: *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est?* Sic Act. 22. 16. Baptismus conferri dicitur *invocatione* nominis Christi: *Exurge, baptizare, et ablue peccata tua invocato nomine ipsius, scilicet Christi.* Sed per verbum benedictionis, invocationis, non aliud intelligitur, quam verbum consecrationis. Hinc S. AMBROS. L. 4. de Sacram. c. 4. n. 14. inquit, *per consecrationem de pane fieri carnem Christi.* S. GREGOR. NYSS. orat. Catech. c. 37. (opp. t. 3. p. 104. C.) *Dei verbo sanctificatum panem, et in Dei Verbi corpus credo transmutari.* S. AUG. L. 3. de Bapt. contra Donatistas c. 10. n. 15. : *Baptismus Christi, ait, verbis Evangelicis consecratur.* Et L. 5. c. 20. assèrit ad verba ministri, Deum oleum sanctificare; et paulo infra, a Deo exaudiri deprecantem vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum quibus manus imponitur. S. CYRIL. HIEROSOL. Catech. 3. n. 3. ait, *aquam simplicem per Spiritum sanctum, Christi et Patris invocationem, sanctitatem consequi.* Nemo vero unquam promissionis, vel concionis usus nominè reperitur.

Prob. II. Eadem ratione, qua Conclusio præcedens, sumpta tum ex Baptismo hæreticorum, formam servantium, valido semper habito in Ecclesia; tum a Baptismo infantium. Quibus adde: ab ipsis adversariis validum haberi Baptisma Catholicorum, etsi hi concionalibus non utantur verbis, nec de concione, ceu essentiali aliquo sacramenti cogitent; sed hi rebaptizandi essent, si quando ad castra adversariorum transeant, si verba concionalia essent de essentia sacramenti.

112. *Obj. I.* Ex S. SCRIPTURA. 1º. Christus Matth. ult. 19. præcepit Apostolis, docere gentes, et baptizare: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti;* ergo Baptismum prædicatio, vel concio præire debet.

2º. 1. Petr. 3. inquit S. PETRUS: *Vos nunc similis formæ salvos fecit Baptisma; non carnis depositio sordium, sed bonæ conscientie interrogatio in Deum.* Ubi, dum interpres latinus vertit *interrogatio*, textus græcus habet *stipulatio*, quæ vox pactum significat, quod scilicet baptizatus init cum Deo; igitur verba sacramentalia verba pacti, vel promissionis sunt.

3º. Ad Ephes. 5. 25. ait Apostolus: *mundans (Ecclesiam) lavacro aquæ in verbo vitæ;* sed hoc verbum vitæ non aliud est, quam concionis, ipso ita interpretante HIERON. Comment. in epist. ad Ephes., per verbum vitæ doctrinam intelligi; ergo.

Ad 1ºm. R. D. Cons. Præire debet concio tanquam pars, vel essentielle requisitum Baptismi N. tanquam præparatio ad Baptismum cum fructu percipiendum C. Doctrina et instructio præire debet Baptismum respectu adultorum, non tanquam essentielle quid sacramenti, cum apud infantes non habeat locum; sed quia adulti rerum fidei notitia prius imbuendi, sicque ad Baptismum præparandi sunt.

Ad 2ºm. R. N. Cons. Verus enim Apostoli sensus est, quod Baptismus salvos faciat, quos abluit; non equidem sordes abluendo corporis, quod tantum in Lege veteri baptismata poterant; sed abluendo sordes animæ, quam mundationem interiori exprimit per conscientie bonæ interrogationem; vel, si ita contendas, per stipulationem, quia baptizatus, quasi inito cum Deo pacto, hunc sibi, seque Deo obstringit, cum Baptismi susceptio sit quædam totius Christianæ Legis servandæ professio, sicut olim circumcisio Legis veteris. Vide etiam de hoc textu dicta num. 47.

Ad 3ºm. N. min. Per verbum vitæ Apostolus invocationem SS. Trinitatis intelligit, juxta illud: *baptizantes eos in nomine Patris, etc.*; non vero illud: *docete*; sicque hunc locum exponunt S. CHRYSOST., THEOPHYLACT. apud BELLARM. hic, solo excepto HIERON., qui vero loc. cit. fatetur ipse, se hæc non de sacramento Baptismi, sed in sensu tropologico de qualibet purgatione loqui, quæ quomodocumque haberi per doctrinam potest.

113. *Obj. II.* Ex SS. PATRIBUS. 1º. S. AUG. Tract. 80. in Joan. n. 3. in illa Christi verba: *Jam vos mundi estis propter verbum, quod locutus sum vobis,* diserte inquit: *Quare non ait, mundi estis propter Baptismum, quod loli estis, sed ait, propter verbum, quod locutus sum vobis, nisi quia et in aqua verbum mundat? detrahe verbum, et quid est aqua, nisi aqua? Accedit verbum ad elementum, et fit sacramentum;* ergo juxta S. Patrem tota vis mundandi in Apostolis fuit a verbo concionis a Christo habitæ; estque adhuc.

2º. Tract. eod. ibid. Unde, inquit, *ista tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, et cor abluat, nisi faciente verbo; non quia dicitur, sed quia creditur:* atqui fides ex concione habetur; unde subdit: *Hoc est verbum fidei, quod prædicamus, ait Apostolus; quia si confessus fueris in ore tuo, quia Dominus est Jesus, etc.*; quæ rursus verbum concionale denotant.

3º. S. AMBROS. L. de Mysteriis c. 4. n. 14. *Aqua, ait, sine prædicatione Dominicæ crucis ad nullos usus futuræ salutis est... Sicut ergo in illum fontem Moyses misit lignum... ita et in hunc fontem sacerdos prædicationem Dominicæ crucis mittit, et aqua fit dulcis ad gratiam;* ergo.

Ad 1ºm. R. N. Cons. Apposite enim S. Pater notat, Christum dixisse:

vos mundi estis propter verbum, et non propter Baptismum, quia in omni mundatione vis mundandi a verbo oritur: nam si mundatio fiat extra sacramentum, debet adesse fides actualis; fides autem ex auditu; auditus autem per verbum Christi. Rom. 10. 17. Si vero in sacramento fiat, necesse est, accedat verbum consecrationis. S. Aug. igitur hoc Tract. generatim loquitur de omni verbo, per quod mundatio fit; hinc pro utroque verbo S. Scripturæ colligit testimonia tum pro concionali, tum sacramentali, vel consecratorio. Per verbum vero, quod in aqua mundat, consecratorium intelligit, 1º. quia ait, per hoc verbum ipsam aquam consecrari; hoc enim important clare; *detrahe verbum, et quid est aqua, nisi aqua?* Concio etenim, etsi in audientium mente operari fidem possit, in ipsa tamen nihil operatur; unde et juxta adversarios ideo requiritur concio, vel verbum concionale, ut excitetur fides. 2º. Quia ait, verbum hoc ad elementum accedere; sed juxta adversarios concio præcedere debet.

Ad 2um. R. Explico 1um. textum cum D. Non quia dicitur, sed quia creditur actu et formaliter N. quia creditur objective C. Non hoc vult S. Doctor, nullam vim inesse verbis sine fide actuali, cum contra Donatistas multis probet, valere Baptisma sine fide datum, et sine fide receptum; sed, ut ex contextu patet, scopus S. Aug. est, docere, quod verbum vim mundandi in Baptismo non habeat a solo sono, sed ob mysterium fidei, quod sua significatione exprimit, scilicet invocationem SS. Trinitatis. Unde sensus est: *non quia dicitur*, h. e. secundum exteriorem sensibilem vocis sonum; sed *quia creditur*, h. e. secundum sensum verborum, qui sola fide percipitur et tenetur; ita enim statim S. Doctor explicat semetipsum, rationem subdens; *nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens, aliud virtus manens.*

Ad alterum textum R. Hæc revera iterum verbum concionale denotant; sed falsum, quod hoc ibi exigat Baptismum; nam, ut dictum, eod. Tractatu 80. in Joan. de verbo generaliter loquitur, modo de concionali, modo de sacramentali et consecratorio, ut ostendat, mundationem omnem a verbo oriri; quin tamen sit in verbis S. Doctoris æquivocatio; quia utriusque verbi characteres sic semper distincti sunt, ut nullus possit decipi. Quare dum sic tandem concludit: *Totum hoc fit per verbum, de quo Dominus ait. Jam vos mundi estis propter verbum, quod locutus sum vobis*, hæc Christi verba non restringit præcise ad sermonem post ultimam cœnam habitum; sed intelligit de verbo generatim, ut sensus sit: vos mundi estis propter verbum meum, sive quod me concionante audivistis, sive quo in Baptismo mundati estis.

Ad 3um. R. N. Cons. Per prædicationem enim Dominicæ crucis S. Ambros. verbum consecratorium intelligit, nullatenus concionatorium; alioquin non ibid. dixisset: *In hunc fontem sacerdos prædicationem Dominicæ crucis mittit*; concio enim non ad fontem sed ad audientes dirigitur. Hæc igitur Dominicæ crucis prædicatio est invocatio SS. Trinitatis, quæ, ut applicatur Baptismo, crucis efficacitatem commendat. Unde ipse Ambrosius de sacram. L. 2. c. 5. n. 14. *Venit sacerdos, inquit, precem (non concionem) dicit ad fontem, invocat Patris nomen, præsentiam Filii et Spiritus sancti: utitur verbis cœlestibus. Cœlestia verba quæ? Christi sunt, quod baptizemus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.* Et de mysteriis c. cit. n. 8. *Quid vidisti? Aquas utique, sed non solas... summum sacerdotem interrogantem et consecrantem (non concionantem).* Et vero, admissa adversariorum

sententia semper ante Baptismi collationem præire deberet concio de S. Christi cruce, quod nec unquam fecit Ecclesia; nec ipsi sustinebunt cultus ac laudis S. crucis minime amici.

114. Obj. III. Ex RATIONE. 1º. Sacramenta sunt signa sacra, quæ in cognitionem alterius rei sacræ debent suscipientem deducere: sed hoc fieri nequit, nisi per verba concionalia excitetur fides; ergo. 2º. In infantibus reipsa excitatur fides; ergo non tenet argumentum petitum a Baptismo infantium. Prob. Ant.; nam 1. ait Aug. serm. 14. de verb. Apost. (al. serm. 294. c. 18. n. 17.): *Absit ut ego dicam, non credentes infantes.* 2. quia alias patrini mentirentur, dum nomine infantis respondent: *Credo*; ergo credunt infantes miraculose, ut ait Lutherus; ad hoc elevati, sicut S. Joannes Baptista in matris utero.

Ad 1um. R. Sunt signa sacra, quæ debent suscipientem deducere in cognitionem alterius actu N. potentia C. Sacramenta enim sunt signa præcipue practica, quæ efficiunt id, quod significant, etiam sine rei significatæ notitia, ut constat ex Baptismo infantium et amentium, aut collato in periculo mortis etiam adulto petenti, quando nondum debite instructus est. Unde et Ecclesia instructionem et doctrinam præmisit respectu adultorum solum præparationis causa.

Ad 2um. R. N. Ant. Ad prob. 1^{am}. R. S. Doctor ait credentes infantes nomine et actu proprio N. alieno C. Statim namque addit Augustinus: *Jam superius disputavi, credit in altero, qui peccavit in altero.*

Ad prob. 2^{am}. R. N. Ant. Nec enim mentiuntur patrini; sicque respondendo non intendunt significare, quod infantes credant actu proprio, sed alieno; scilicet ut S. Aug. serm. 10. de verb. Apost. (al. serm. 176. n. 2.) ait: *Accommodat mater Ecclesia (infantibus) aliorum pedes ut veniant; aliorum cor ut credant; aliorum linguam ut fateantur.* Illatio proinde Lutheri inane commentum est.

ARTICULUS III.

AN MATERIÆ ET FORMÆ SACRAMENTORUM OMNIUM NOVÆ LEGIS SINT A CHRISTO DETERMINATÆ? ET QUOMODO?

115. Præmitto. Præsens controversia inde potissimum nata est, quod Ecclesia pro variis temporibus videatur diversis usa ritibus fuisse, ac præsertim, quod sacramentum Ordinis alio ritu conferatur a Græcis etiam Catholicis, quam Latinis; unde videtur consequi, quod vel Christus non determinavit sacramentorum omnium materiam et formam, vel in his quædam immutarit Ecclesia. At

116. Dico I. Christus aliquo modo determinavit sacramentorum omnium materiam et formam. Est certa Theologorum omnium sententia.

Prob. I. Ex S. Scriptura, quæ, ut dictum Dissertat. præced. c. 1. a. 3., pro singulis sacramentis assignat aliquem ritum externum; ergo.

Prob. II. Ex perpetua traditione Ecclesiæ, et doctrina SS. Patrum non alium unquam sacramentorum auctorem asserentium, quam Christum;

quos retuli Dissert. I. c. 1. a. 5. Unde hoc ducitur argumentum : Christus est auctor sacramentorum novæ Legis; sed auctor compositi ille proprie dicitur, qui hujus materiam et formam instituit; et determinat; ergo.

117. *Dico II.* Non tamen determinavit sacramentorum omnium materias et formas eodem modo, sed alias magis specificè, alias magis genericè.

Prob. In quibusdam sacramentis determinavit materiam quoad speciem infimam, et verba formæ quoad significationem plane singularem, in aliis vero quoad speciem subalternam, et quoad genus; formam autem quoad significationem latiore; ergo. *Prob. Ant.* Sic in Baptismo pro materia remota determinavit aquam elementarem ablutioni aptam, juxta illud Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua*: quæ est materiæ in specie infima determinatio. Pariter in hoc sacramento determinavit verba, quibus explicite significetur persona, quæ baptizatur; et ablutio facta a ministro cum expressa invocatione SS. Trinitatis, juxta illud Matth. ult. *Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.* E contra pro materia remota sacramenti Eucharistiæ instituit speciem subalternam, panem triticeum, et vinum de vite; sive deinde panis sit azymus, sive fermentatus; sive sit vinum album, sive rubrum, Rhenanum, Franconicum, Burgundicum. In sacramento Ordinis, juxta ea, quæ de sacramento hoc in specie dixi, actionem determinavit externam magis genericam, per quam significetur collatio potestatis sacræ. In sacramento Matrimonii sufficere voluit verba, non tamen formalia, sed etiam virtualia; in cæteris vero sacramentis sex verba formalia requisivit; hæcque subinde in significatione latiore, ut in sacramento Ordinis; subinde strictiore, ut in Baptismi sacramento. Quin in sacramentis pluribus formam aliqua verborum phrasi determinatam a Christo non accepimus; sed ex divini auctoris institutione solum in genere quædam tradita est, ut in Pœnitentia verba remissionem peccati significantia; in Matrimonio expressiva consensus mutui; in Extrema Unctione oratio. Christus nimirum egisse videtur cum Apostolis modo, quo princeps agit cum ministris et legatis, quibus hic quidem certum negotium conficiendum determinat, verba vero in ipso adhibenda negotio in specie non præscribit.

118. *Obj.* Christus omnium sacramentorum materias determinavit in specie; ergo non alias magis specificè, alias magis genericè.

Prob. Ant. 1º. Quia nullum est ex septem novæ Legis sacramentis, cui non expressa ac determinata materia assignetur a S. Scriptura, ut constat inductione; nam de Baptismo imprimis et Eucharistia hoc inter omnes convenit non solum quoad materiam, sed et formam; cæteris vero quinque, etsi non æque forma, materia tamen assignatur specificè; Confirmationi impositio manus Actor. 8. *Tunc imponebant manus super illos*: Ordinationi tum diaconorum impositio manus Actor. 6. 6. *Orantes imposuerunt eis manus*, tum presbyterorum, et episcoporum 1. ad Tim. 4. *Noli negligere gratiam, quæ est in te, quæ data est tibi... cum impositione manuum presbyterii*: Extremæ Unctioni oleum Jac. 5.: sacramento Pœnitentiæ confessio Joan. 20.: Matrimonio demum unio viri cum muliere, sive mutuus utriusque consensus. Ergo si quid materiæ accesserit Ecclesiæ usu, ut traditio

instrumentorum in Ordine, ad partes accidentales, vel ad summum integrales tantum pertinet; vel Ecclesia aliquid immutavit in substantialibus.

2º. Christus immediate ac per se singula Legis novæ sacramenta instituit, ut colligitur ex Concilio TRID. Sess. 7. Can. 1.; sed si Ecclesia determinasset in aliquo materiam in specie, non Christus illud instituisse dici proprie posset, sed tantum mediate per Ecclesiam; et hæc potius instituisse dicenda esset.

3º. Juxta TRID. Sess. 21. c. 2. Ecclesia nihil mutare potest quoad sacramentorum substantialia, seu partes essentielles; ergo nec determinare in specie materiam.

R. N. Ant. Ad prob. 1^{am}. R. N. Cons. Non enim omnia, quæ ad sacramenta pertinent, in Scripturis expressa sunt, sicut nec omnium sacramentorum formæ; sed multa habentur ex traditione Ecclesiæ. Sic Apostoli leguntur Confirmationis sacramentum contulisse impositione manus; at ut dicemus suo loco ex SS. Patribus, non exclusa chrismatizatione. Pariter dum Apostoli sacramentum Ordinis contulerunt impositione manuum, non ideo hac usi sunt, quod eam Christus ipse in specie determinasset, sed, ut mox dicemus, cum Christus voluerit hoc sacramentum administrari per signum aliquod vel ritum, quo significaretur collatio potestatis sacræ, Apostoli tanquam signum hujus potestatis expressivum determinarunt impositionem manuum, ritum jam olim in Lege veteri usitatum.

Ad prob. 2^{am}. R. D. Ant. Christus per se instituit sacramenta singula, pro singulis determinando materiam in specie N. sic enim certo singulis non determinavit formas; saltem determinando in genere materias C. Hoc jam sufficit, ut Christus dicatur instituisse per se singula, quod requisiverit aliquod signum in genere expressivum effectus, ac ejus deinde determinationem specificam reliquerit Ecclesiæ; hoc ipso enim, quod signo a se determinato in genere, et in specie determinando ab Ecclesia annexerit gratiam ipse, vere ipse solus dici debet instituisse sacramenta; hoc enim proprie est sacramenta instituire, signo alicui dare vim conferendi gratiam, non vero quomodocumque materialiter signum eligere.

Ad prob. 3^{am}. R. N. Cons. Quia semper salva manet sacramenti substantia, quoad servatur Christi institutio; servatur vero hæc, si signum a Christo in genere requisitum pro concessa sibi ab eodem libertate hoc determinet in specie, ut signum sit idoneum ad exprimendum effectum; unde, etsi hoc signum spectatum materialiter diversum sit a signo alio in specie pariter expressivo effectus; est tamen idem formaliter, quod satis est, ut salva dicatur remanere substantia.

119. *Dico III.* Etsi Ecclesia possit determinare, mutare accidentales quosdam sacramentorum ritus; nequit tamen immutare eorum materias et formas quoad substantiam, sive sub ea ratione, sub qua eas Christus instituit.

Prob. Ex Concilio TRID. Sess. 21. c. 2., ubi docet, hanc potestatem perpetuo fuisse in Ecclesia, ut in sacramentorum dispensatione, salva illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium utilitati magis expedire judicaret; per hæc: *salva illorum substantia*, clare indicat, non posse Ecclesiam mutare, quæ de sacramentorum substantia sunt, materias

nimirum et formas, quatenus eas Christus determinavit. Accedit, quod sacramenta vim suam omnem significandi et causandi præcise a Christo institutore habeant, qui illam materiis et formis, quantum has determinavit, annexuit; ergo ut determinatæ ab eo sunt, remanere debent, ne secus vim a Deo acceptam deperdant.

120. *Obj.* Ecclesia in variis mutavit materias et formas, adeoque substantialia; ergo.

Prob. Ant. 1º. Nam Baptismus olim conferebatur ab Apostolis solo invocato nomine Jesu, ut constat ex Actor. 2. et 8.; hodie vero non valet, nisi collatus invocatione trium divinarum personarum singillatim expressa. Item olim conferebatur per trinam immersionem, non sic hodie.

2º. Apostoli sacramentum Confirmationis sola olim manus impositione contulerunt, Actor 8.; nunc vero etiam confertur unctione chrismatis, cui quidem Græci ultra triginta immiscent aromatum species. Pariter forma sacramenti Pœnitentiæ, ut vult MORINUS, in primitiva Ecclesia erat deprecatoria, jam vero est judicativa et absoluta.

3º. In Ecclesia latina sacerdos ordinatur per traditionem simul instrumentorum, calicis cum vino, et patenæ cum hostia sub hac forma: *Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo, etc.*: postea per impositionem manuum Episcopi cum forma: *Accipe Spiritum sanctum; quorum remiseras, etc.*; quarum forma prior exhibet potestatem in corpus Christi verum, sive consecrandi; altera in corpus Christi mysticum, sive absolvendi; olim vero per solam impositionem manuum peragebatur ordinatio, eaque tantum adhuc hodie utuntur Græci cum hac forma: *Divina gratia, quæ semper infirma sanat, et quæ desunt, supplet, promovet venerabilem diaconum in presbyterum.* Idem argumentum circa diaconatum valet. Certum vero est, valuisse olim ordinationem istam, valereque etiamnum apud Græcos.

4º. Non mansit eadem materia in sacramento Matrimonii; ergo. *Prob. Ant.* Olim ante TRID. valuit contractus clandestinus; sed hunc invalidavit idem Concilium.

R. N. *Ant.* vel D. Mutavit materialiter et accidentaliter C. formaliter et substantialiter N.

Ad prob. 1ºam. R. *quoad 1ºam. part. N.* collatum fuisse Baptismus solo invocato Jesu nomine; sed dum baptizati dicuntur in nomine Jesu, idem sonat, ac Baptismo ab eodem instituto, vel auctoritate Christi, aut virtute; quod enim Apostoli conferendo Baptismus expresserint personas, ex Actor. 19. intelligere est, ubi, cum Ephesii dicerent: *neque si Spiritus sanctus est, audivimus*, quærebat ex iis Apostolus: *in quo ergo baptizati estis?* Ergo tunc baptizabantur in nomine Spiritus sancti; alioquin enim non recte collegisset Apostolus, eos ex Baptismo Spiritum sanctum scire debuisse. Sed de hoc plura, ubi de Baptismo in specie. *Quoad 2ºam. part. R.*: Ritus immersionis et infusionis non nisi accidentaliter discrepant; cum utroque modo habeatur vera ablutio, quam solam requisivit Christus.

Ad prob. 2ºam. R. *quoad 1ºam. part. N. Ant.* Ut enim testantur DIONYS. AREOP., CLEMENS ROM., TERTUL., CYPRIAN., CORNELIUS, aliique relati a BELLARM. de Confirm. L. 2. c. 8. Apostoli simul adhibuerunt chrisma, usi unctione chrismatis, ut nunc Ecclesia; hæc proinde, ut paulo ante dictum, Actor. 8.

non excluditur. *Quoad 2ºam. part. pariter N. Ass.* quod non sufficienter probatur a MORINO. Sed etiam de utroque hoc sacramento plura suo loco leges, cum hæc ex instituto pertractare nondum hujus loci sit.

Ad prob. 3ºam. R. N. *Cons.* Neque impositio manuum juxta dicta ante determinate, nec traditio instrumentorum determinate fuit designata a Christo pro materia; sed in genere ritus externus, quo significaretur sacræ potestatis collatio. Similiter pro forma Ordinum non fuerunt instituta hæc vel illa determinata verba, sed aliqua collationem ejusdem potestatis significantia. Cum igitur varii ritus possint esse ita significativi, potest Ecclesia pro libertate a Christo accepta, quem voluerit, determinare. Hinc Apostoli elegerunt solam manuum impositionem, eamque solam retinuit Ecclesia Græca; Latina vero ad majorem collatæ potestatis expressionem impositioni manuum addidit traditionem instrumentorum cum verbis potestatem consecrandi clarius significantibus. Ex quo patet, materiam Latinorum et Græcorum non differre formaliter et substantia, sed materialiter tantum et physice, cum utraque prædicatum, quod Christus in genere instituit, ac in materia Ordinis reperiri voluit, scilicet esse ritum significativum potestatis sacræ, participet.

Utrum vero, si Latinus ordinaretur ritu græco, aut Græcus ritu latino, valida sit ordinatio, incertum plane est et controversum. Affirmant SUAREZ, VASQUEZ, aliique magno numero, quod, cum una sit Ecclesia, sacramenta ubique esse debeant uniformia, ac proinde materia Ordinis apud Latinos et Græcos non sit diversa in substantia. Negant nihilominus alii, quod signa illa per legem et consuetudinem amiserint vim significativam potestatis; cum enim sint signa ad placitum, ex lege et consuetudine vim significandi amittere et mutare possunt. Nec tamen idcirco, aiunt patroni hujus sententiæ, sunt religiones, aut sacramenta moraliter et formaliter diversa; quia sunt quidem signa diversa materialiter et physice in diversa Ecclesia particulari; sed habent tamen respective ad diversam illam Ecclesiam vim significandi eandem. Nec hoc rarum est, inquit, quod signum materialiter idem respectu diversorum populorum non significet idem, sed diversa; sic enim detectio capitis apud Europæos honoris est, apud Sinenses contemptus.

Ad prob. 4ºam. R. D. *Ant.* Non mansit eadem materia formaliter et substantialiter N. materialiter C. Christus pro materia hujus sacramenti non designavit hanc vel illam contrahendi rationem in specie, sed solum in genere contractum legitimum, h. e. legi a legitimo magistratu conformem; Ecclesiæ vero, cujus dispositioni, ceu magistratus legitimi, hic contractus subest, postquam ad sacramenti dignitatem subvectus fuit, integrum reliquit, liberumque annexendi conditiones pro exigentia temporis; hanc vel illam in specie contrahendi rationem pro legitima statuendi; cum igitur Ecclesia sustulerit legitimitatem ex contractu clandestino, ac solum legitimum declararit contractum publicum, non mutavit quidquam in eo, quod determinaverat Christus.